

[Alsing Andersen.]

universitetet i Reykjavik netop kommer til at betyde en opblomstring af disse studier af de nordiske folks ældste historie. Det drejer sig imidlertid ikke alene om forskningsinteresser, der altså efter min mening ikke vil lide skade; i endnu højere grad er der her tale om et folkeligt, nationalt problem. Derfor må det løses af vort lands ansvarlige politiske myndigheder, regeringen og folketinget.

Det er måske forholdsvis få danske, der har tænkt på, hvilke berettigede nationale følelser håndskriftspørgsmålet må fremkalde hos alle islændinge. Fra barndommen har enhver islænding fået en national interesse for håndskriftlitteraturen. Man føler simpelt hen, som afdøde gesandt Bruun engang har skrevet, at de er en del af landets sjæl. Det er der ikke noget som helst mærkeligt i. Det er tværtimod fuldt forståeligt, navnlig når man tænker på, at disse håndskrifter er Islands eneste synlige nationale fortidsminde, og at dette fortidsminde befinder sig i et andet land fjernt fra det folk, der har skabt det. Derfor forener håndskriftsagen alle islændinge. Den er ganske naturligt en hjertesag for det islandske folk. Danmark og andre lande har en rigdom af historiske fortidsminder at glæde sig over og lade sig inspirere af. Island har kun sine håndskrifter, og dem har Island altså alligevel ikke. Jeg beder mine landsmænd, ikke mindst dem, der protesterer i disse dage, om at prøve på at sætte sig i islændingenes sted. Sæt det var os danske, der befandt os i den situation, at vore eneste nationale fortidsminder frembragt af vore forfædre opbevarede i et andet land. Med det kendskab, vi har til os selv og til vor egen nationale historie, behøver vi ikke et øjeblik at tvivle om, hvilke nationale følelser og ønsker, ja, krav, en sådan situation ville fremkalde i det danske folk. Jeg er derfor også overbevist om, at et overvejende flertal af vort folk vil være indforstået med, at dette spørgsmål nu løses efter de retningslinjer, som Islands og Danmarks regeringer er blevet enige om.

Det ene forslag indeholder en ændring af fundatsen for Arne Magnussens testamente. Ud fra mit synspunkt er det den rigtige fremgangsmåde, idet man derved sikrer, at det 230 år gamle testamente i nutiden gen-

nemføres i den ånd, hvori det blev oprettet. Professor Alf Ross har i øvrigt i en afhandling i Ugeskrift for Retsvæsen i 1957 fastslået, at det ligger inden for lovgivningsmagtens kompetence at ændre den ved fundatsen truffene ordning. Ved at gennemføre disse forslag føres en meget væsentlig del af de islandske håndskrifter tilbage til det land, hvorfra de stammer, og til det folk, der har skabt dem. Derved øver vi en retfærdighedshandling over for vort islandske broderfolk og yder samtidig et bidrag til øget nordisk samfølelse. Det er mig en glæde at anbefale de foreliggende forslag til hurtig gennemførelse her i tinget.

Ib Thyregod: Jeg vil gerne indledningsvis ved behandlingen af dette lovforslag og dette traktatforslag oplyse, at vi i venstre har en vis sympati for tanken om, ud over hvad der allerede er sket, at yde Island en vis gave i form af islandske håndskrifter. Det er et problem, som tidligere har været behandlet, og Island har som nævnt allerede fået betydelige arkivalier henedefra, både i form af museumsgenstande og i form af håndskrifter. Når vi i og for sig har en vis sympati for tanken, er det begrundet i det nordiske synspunkt og i den samhørighed, der tidligere har bestået mellem Danmark og Island.

En del af håndskrifterne er islandsk kulturarv, selv om man meget vel kan sige, at de også er dansk kulturarv, idet de har præget en stor del af vore forfattere; således er hele guldalderens forfatterrække præget af disse sager. Man kunne måske snarere sige, at der her er tale om en fælles-nordisk kulturarv.

Når dette er sagt, vil jeg på den anden side gerne præcisere, at det er den almindelige opfattelse inden for mit parti, at inden man tager stilling til, om en sådan gave bør ydes, bør man nøje overveje, om forslag som de foreliggende kommer i strid med væsentlige principper, og vi er af den opfattelse, at de foreliggende forslag er uheldigt formuleret og forhastede. Det samme mener vi om den fremgangsmåde, regeringen har anvendt i denne sag. Det bør endvidere klart slås fast, såfremt man yder en sådan gave, at der virkelig er tale om en gave, og at der ikke foreligger noget retskrav fra Island. Det er efter min opfattelse — som